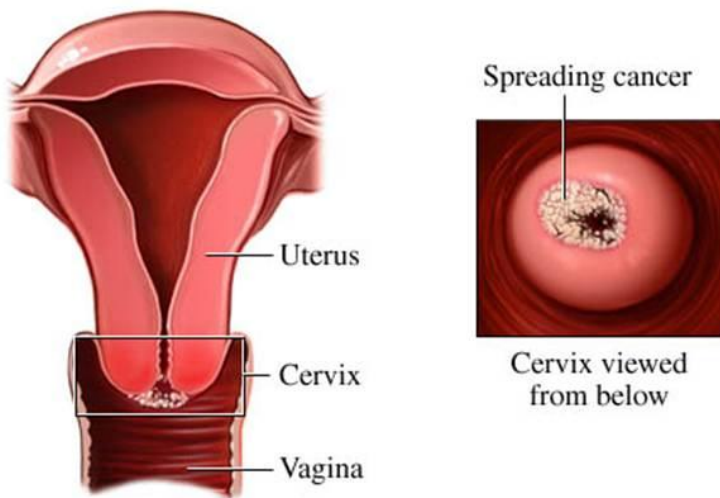

سرطان دهانه رحم

سرطان دهانه رحم چیست ؟

سرطان دهانه رحم، از جمله سرطانهای شایع در زنان بوده و در آن سلولهای سرطانی داخل رحم شروع به رشد و تکثیر می نمایند. دهانه رحم مدخل ورودی رحم به حساب می آید و جایگاه اتصال رحم به مهبل است.

سرطان دهانه رحم به آرامی رشد می کند. قبل از ظهور سلولهای سرطانی در دهانه رحم بافت رحمی شروع به تغییراتی می کند که به نظر نرمال نمی رسند. از طریق آزمایش پاپ اسمیر این سلولها قابل شناسایی می

باشند. بعد از طی این تغییرات اولیه سلولهای سرطانی شروع به رشد کرده و به صورت عمقی در بافتهای اطراف رشد می کند.

در صورتیکه این سرطان در مرحله اولیه شناخته شده و درمان شود. این نوع سرطان درمانپذیر خواهد بود. در سرطانهای پیش مهاجم میزان بقای ۵ ساله ۱۰۰ درصد است و در مراحل اولیه سرطان مهاجم این میزان ۹۱ درصد خواهد بود. بطور کلی در تمامی مراحل به صورت ترکیب با هم این میزان ۷۰ درصد است.

اگر چه علل این سرطان به طور کامل و دقیق شناخته نشده است اما دانشمندان نحوه رشد و توسعه این سرطان را دریافته اند. پیش از رشد سلولهای سرطانی، بافت دهانه رحم شروع به تغییراتی می کند که با بافت طبیعی متفاوت می باشد. این تغییراتی به آرامی و در طی چندین سال رخ می دهند اما گاهی این تغییرات بسیار سریع هستند.

اگر سلولهای پیش سرطانی غیر طبیعی بر روی دهانه رحم تشکیل شوند، معمولاً زمانی تشخیص داده می شوند که یک زن آزمایش پاپ اسمیر انجام داده است. گاهی اوقات بدون انجام درمان سلولهای مذکور ناپدید می شوند اما در اکثر موارد نیاز به درمان وجود دارد. اگر سلولها به خودی خود ناپدید نشوند و درمان نیز صورت نگیرد، سلولهای سرطانی شروع به رشد کرده و در عمق بافت دهانه رحم و بافتهای اطراف نفوذ می کنند. شایعترین نوع سرطان رحم دهانه رحم، سرطان سلول سنگفرشی است.

عوامل خطر و پیشگیری

بهترین راه جلوگیری از بروز سرطان دهانه رحم انجام زود هنگام آزمایش پاپ اسمیر برای غربالگری وجود سلولهای غیرطبیعی بردهانه رحم می باشد. در صورت یافتن سلولهای غیرطبیعی، قبل از آنکه سلولهای سرطانی تشکیل شوند، که می بایستی درمان صورت گیرد. زنان باید از سن ۱۸ سالگی بصورت سالانه، تا آخر عمر این آزمایش را انجام دهند.

در مجموع در وضعیت سلامتی عمومی نیز فاکتورهایی وجود دارند که بر روی احتمال خطر ابتلا به این نوع مؤثر هستند. زنانیکه در معرض خطر بیشتری هستند باید حتماً به پزشک مراجعه کنند تا برای آنها آزمایش پاپ اسمیر درخواست شود. فاکتورهای خطری که بر بروز سرطان دهانه رحم مؤثرند شامل موارد ذیل است:

عفونت با ویروس زگیل (HPV): با ابتلاء به این ویروس که نوعی بیماری منتقله از راه جنسی است، شانس ابتلا به سرطان دهانه رحم افزایش می یابد.

ابتلا به /ایدز: عفونت با ویروس ایدز سیستم ایمنی را سرکوب کرده و در نتیجه بدن توان مقابله با سلولهای پیش سرطانی و سرطانی را همانند عفونت ها از دست خواهد داد.

سیگار کشیدن: در زنان سیگاری شانس ابتلاء دو برابر بیشتر از زنان غیرسیگاری است زیرا دود سیگار منجر به ایجاد موادی می شود که به سلولهای طبیعی موجود در دهانه رحم صدمه می زنند.

علائم و تشخیص

بطور معمول این نوع سرطان علامت خاصی ایجاد نمی کند، بنابراین انجام آزمایشات غربالگری معمول به منظور جستجوی هرگونه بافت غیرطبیعی دهانه رحم بسیار مهم می باشد. زنانیکه مبتلا به علائمی نظیر ترشحات غیرطبیعی، خونریزی غیر معمول در مقایسه با خونریزی قاعدگی و ونریزی و درد در طی مقاربت هستند، باید بلافاصله به پزشک مراجعه کنند. این علائم ممکن است ثانویه به عفونتها یا مشکلات دیگر باشد اما گاهی اوقات زمانیکه سلولهای غیر طبیعی به سلولهای اولیه سرطانی تبدیل می شوند، ممکن است چنین علائمی بوجود آید.

آزمایش پاپ اسمیر، نوعی آزمایش معمول جهت غربالگری سلولهای غیرطبیعی در مراحل پیش سرطانی به حساب می آید. در این تست با استفاده از یک ابزار ساده، پزشک از بافت دهانه رحم و داخل آن نمونه گیری بعمل آورد. در حین انجام تست ممکن است فرد احساس فشار داشته باشد اما این تست معمولاً دردناک نخواهد بود. بعد از نمونه گیری سلولها جهت ارزیابی به آزمایشگاه فرستاده می شوند.

اگر تست نشان دهنده وجود سلولهای غیرطبیعی باشد، ممکن است نیاز شود که پزشک از طریق ابزارهای خاصی که اصطلاحاً کولپوسکوپ نام دارد مستقیماً بافت دهانه رحم را ببیند. گاهی ممکن است از این طریق، نمونه گیری از بافت دهانه رحم نیز صورت گیرد تا نمونه در زیر میکروسکوپ مورد مطالعه قرار بگیرد و از نظر وجود سلولهای سرطانی در داخل بافت ارزیابی شود. این عمل را اصطلاحاً بیوپسی گویند.

اگر نمونه مورد نیاز کوچک باشد این عمل در مطب پزشک نیز قابل انجام است اما اگر نیاز به نمونه بزرگتری باشد مثلاً یک نمونه مخروطی مورد نیاز باشد باید این عمل در بیمارستان انجام شود.

پیش آگهی (شانس بهبود) و انتخاب روش درمانی بستگی به مرحله سرطان (آیا سرطان فقط بافت دهانه رحم را درگیر کرده است یا بافتهای دیگر را نیز تحت تأثیر قرار داده است.) و وضعیت سلامتی عمومی بیمار بستگی دارد. به منظور ارزیابی انتشار سلولهای سرطانی به سایر بافتهای ممکن است نیاز به انجام آزمایشات دیگری باشد و بر اساس نتایج آزمایشات سرطان را به مراحل مختلف تقسیم می کنند.

عود: عود سرطان به معنای بازگشت دوباره آن بعد از درمان است. عود ممکن است در دهانه رحم یا در سایر نقاط بدن رخ دهد. اگر عود سرطان در لگن رخ دهد از روش های درمانی استفاده از شیمی درمانی به منظور تسکین علائم سرطان می باشد. اگر عود در خارج از لگن رخ دهد نیز ممکن است بیمار به اختیار خود، جهت درمان

روشهای شیمی درمانی را که در حال انجام مطالعات بالینی هستند برگزیند.

انواع روش‌های درمانی و عوارض جانبی

به طو رکلی سه روش درمانی وجود دارد که شامل جراحی، شیمی درمانی و پرتو درمانی می باشد. از آنجایی که کشتن سلولهای سرطانی بدون آسیب به بافت طبیعی بسیار مشکل است، بروز عوارض جانبی اجتناب ناپذیر می باشد.

جراحی: روشهای جراحی متعددی برای درمان این نوع سرطانها وجود دارد که انتخاب هر کدام از آنها بر عهده پزشک است.

عوارض جانبی: عوارض جانبی بر اساس محل تومور و نوع عمل و سایر فاکتورها متفاوت است. اگر چه در چند روز اول بعد از جراحی فرد ناراحت است، اما درد با استفاده از داروهای مختلف قابل کنترل می باشد، زمان بهبودی نیز در افراد مختلف متفاوت است.

پرتو درمانی: در این روش از پرتوهای اشعه X برای کشتن سلولهای سرطانی و کاهش اندازه تومور استفاده می شود. پرتو بصورت خارجی از طریق ماشینهای مخصوص یا بصورت داخلی از طریق کاشت مواد پرتوزای مخصوص در داخل بدن و نزدیک تومور، تولید می شوند.

عوارض جانبی: شایعترین عوارض جانبی این روش خستگی، واکنشهای پوستی (بصورت بثورات پوستی و قرمزی) در محل برخورد پرتو، کاهش اشتها می باشد. در صورت پرتودهی به لگن ممکن است مهبل تنگ شود. یائسگی زودرس، اختلالات ادراری و کاهش گلبولهای سفید نیز ممکن است رخ دهد. البته این عوارض قابل کنترل بوده در بسیاری از موارد دائمی نمی باشند.

شیمی درمانی: در این روش از داروها جهت کشتن سلولهای سرطانی استفاده می شود. بسیار از داروهای شیمی درمانی بصورت تزریق داخل وریدی یا داخل عضلانی استفاده می شوند. اما فرم خوراکی آنها نیز موجود است. این روش درمانی نوعی روش سیستمیک است زیرا دارو در تمامی نقاط بدن از طریق خون پخش شده و هر جا سلول سرطانی باشد منجر به کشتن آن می شود. معمولاً این روش درمانی بصورت دوره ای تجویز می شود، یعنی بعد از طی دوره درمانی یک دوره استراحت داده شده و سپس دوره درمانی از نو شروع می شود.

عوارض جانبی: از آنجایی که این داروها بافتهایی که سرعت تکثیر بالایی دارند را نیز هدف قرار می دهد لذا سلولهای خونی، بافت پوششی دستگاه گوارش و سلولهای فولیکول مو نیز درگیر می شوند. در نتیجه عوارضی نظیر عفونت، خستگی، ریزش موی موقتی، زخمهای دهانی و مهملی تغییر در سیکل قاعدگی و نازایی نیز ممکن است رخ دهد. البته همه این عوارض در تمامی موارد رخ نمی دهند و معمولاً در طی دوره استراحت یا بعد از قطع درمان این عوارض معمولاً از بین می روند. بعلاوه برای کنترل این عوارض و کاهش آنها داروها و روشهای درمانی خاصی نیز وجود دارد.